

противоположни представи за националното в българската църковна музика. От една страна за българските църковни дейци и интелигенция, работещи вътре в страната, националната идея се отъждествява с битуващото псалтикийно пеене на църковнославянски език, разпространявано най-вече чрез нотираните с невми печатни сборници. От друга страна за българската интелигенция, живееща и работеща извън страната, псалтикийното пеене не е национално българско, а такова е само т.нар. „Българският роспев“, съхраняван в руските църковнопевчески сборници.

Това разделение на мненията десетилетия по-късно, в началото на XX век води до големия спор по въпроса: „Кое е истинското българско църковно пеене?“ Но ако до сега се смяташе, че корените на спора трябва да се търсят в годините непосредствено след Освобождението, когато русите-освободители въвеждат в църквите ни многогласното пеене, то изложените по-горе данни доказват, че още през Възраждането българското общество е било разделено по отношение на своя национален идеал в областта на църковната музика.

1. **Рачева, Св.**, Еволюция на ладоинтонационното мислене през Възраждането. В: Из историята на българската музикална култура, XIX и началото на XX век, С., 1979, с. 42-48; 2. **Динеков, П.**, Дамаскините и езикът на българска възрожденска литература, Български език, 1971, кн. 2-3, с. 205-207; 3. **Василев, Ас.**, Български възрожденски майстори. Живописци, резбари, строители, С., 1965; 4. **Хаджиниколов, В.**, (отг. ред), българската народна култура, Историко-етнографски очерк, С., 1981, с. 82-149; 5. **Косев, К.**, Българско възраждане. В: История на България, С., 1993, с. 269; 6. **Динев, П.**, Рилската църковнопевческа школа в началото на XIX век. Известия на Института за музика при БАН, 1957, № 4, с. 3-88; 7. **Куюмджиева, Св.**, Музикалните ръкописи в библиотеката на Рилския манастир. В: Славянска палеография и дипломатика, С., 1980, с. 267; 8. **Маркова, З.**, Българското църковно-национално движение до Кримската война, С., 1976; 9. **Куюмджиева, Св.**, Към въпроса за развитието и характера на църковната песенност у нас през епохата на османското владичество. В: Българската нация през Възраждането, С., 1980, с. 504-552; **Хърков, Ст.**, Печатните църковнопевчески сборници в музикалната практика на българското Възраждане, С., 1994 (дисертация); 10. **Разумовский, Дм. В.**, О нотных безлинейных рукописях церковного знаменного пения, М., 1863; **Разумовский, Дм. В.**, Церковное пение в России, вып. 1-3, М., 1867-1869; 11. **Михайловский, В.**, Изяснение на православното богослужение. Прев. от руски свещ. Милети Зографски, СПб., 1867; 12. Пак там, 58 (под линия); 13. **Бончев, Н.**, За училищата. Периодично списание на БКД (Браила), кн. 3, 1871, с. 3-17; кн. 4, 1871, с. 26-52; 14. Пак там, с. 42 и 46 (под линия); 15. НБКМ-БИА, № 1333; 16. **Виденов, А.**, Очерци по история на музиката в град Шумен, ч. I, Възраждане, Шумен, 1979, с. 99; 17. Училище (Горгево), кн. 4, 1874; 18. **Войников, Д. Г.**, Александър Василевич Лазарев. Народност, II, бр. 39, 7 септ. 1868.

СТАРОЗАГОРСКИЯТ ЦЪРКОВЕН ХОР ОТ 1856 Г. И МЯСТОТО МУ В НАЦИОНАЛНОТО ВЪЗРАЖДАНЕ

Лилия Филипова

Старозагорският църковен хор от 1856 г. има определен принос в националното ни Възраждане. Българската историческа наука само се докосва до него при изясняване биографията на Васил Левски, а краезнанието - при търсене предпоставките за традициите на съвременната музикална култура на Стара Загора. Досега този хор не е бил обект на самостоятелно изследване, въпреки че нашата историография свързва първите български църковни хоровете с имената на Добри Войников от Шумен (1859) и